

COLIN, Paul (Brussel 22 oktober 1895 – Brussel 15 april 1943).

Was doctor in de geschiedenis. Colin stichtte in maart 1919 het tweemaandelijks tijdschrift *L'Art libre*, een geestesgenoot van de Clarté-groepen, maar de evolutie van bepaalde dezer groepen naar het communisme volgde hij niet. In 1923 werd hij mededirecteur van het in Parijs verschijnende tijdschrift *Europe*. Ondertussen nam hij in de jaren 1920 in Brussel de leiding waar van de kunstgalerij Giroux en wijdde hij zich aan de studie van de schilderkunst waarover hij diverse publicaties verzorgde. Ook later zou hij de kunstkritiek beoefenen en onder meer veel aandacht besteden aan Vlaamse kunstenaars. In 1933 werd hij directeur van de Nouvelle Société d'Editions en einde 1934 begon hij de publicatie van het weekblad *Cassandra* dat onder zijn leiding spoedig grote artistieke en politieke weerklank vond. Tegelijkertijd werkte hij met geschiedkundige kronieken mee aan het dagblad *La Nation belge*. Het rechtse *Cassandra* koos onder meer de zijde van Gustaaf Sap en Léon Degrelle in de strijd tegen Paul van Zeeland. In september 1939 behoorde Colin tot de promotors van een *Manifeste des intellectuels pour la neutralité*, waarin een compromis met het Duitsland van Adolf Hitler werd mogelijk geacht.

In mei 1940 werd Colin in Frankrijk als verdachte gearresteerd en gedurende drie maanden in een kamp vastgehouden. Terug in België herbegon hij de publicatie van *Cassandra* en stichtte hij het dagblad *Le Nouveau Journal* waarvan het eerste nummer op 1 oktober 1940 verscheen. Spoedig genoot het blad een groot intellectueel gezag en inspireerde het de collaboratiegroepen die zich op de 'idée belge' richtten. Hoofdredacteur werd Robert Poulet, de geestelijke vader van het neutraliteitsmanifest, die zich altijd heeft beroepen op een welwillende houding van 'Laken'. Poulet stond, aldus de historici Jo Gérard-Libois en José Gotovitch, "een aanwezigheidspolitiek voor en een principiële collaboratie met de bezetters, op voorwaarde dat Berlijn de Belgische eenheid erkende, de rol van de dynastie in de Belgische staat erkende en geen ideologische afstemming op het nazisme eiste". Deze 'belgicistische houding' werd fel bestreden door Vlaams-nationalisten, onder meer door Jan Brans, hoofdredacteur van *Volk en Staat*.

Gaandeweg kwamen Colin en zijn bladen steeds meer in het rexistische vaarwater terecht. Toen hij ten slotte de 'Germaanse' zwenking van Degrelle steunde, kwam er een scheuring in de redactie en vertrok Poulet. Colin groeide uit tot een der meest betwiste intellectuele boegbeelden van de Frans-

Belgische collaboratie. Op 14 april 1943 werd hij 's avonds bij het verlaten van zijn kantoren neergeschoten door het verzet. Hij overleed enkele uren later. Zijn medewerker Gaston Bekeman werd eveneens gedood. Het was een der meest ophefmakende aanslagen uit de bezettingstijd.

WERKEN: *La Belgique après la guerre*, 1921; – Romain Roland, 1921; *Belgique, carrefour de l'Occident*, 1933.

LITERATUUR: P. Delandsheere en A. Ooms, *La Belgique sous les nazis*, I-II, z.j.; – X, 'Over een onvindbaar boek', in *Hooger Leven*, jg. 10, nr. 35 (29 augustus 1935); – J. Brans, *Vlaanderen en de idee belge*, 1940; – J. van Erck (e.a.), 'Paul Colin est mort', in *Le Nouveau Journal* (16 april 1943); – J. Brans, 'Paul Colin slachtoffer van een aanslag. De hulde van een vriend', in *Volk en Staat* (16 april 1943); – G. Derycke, 'Adieu à Paul Colin', in *Casandre* (18 april 1943); – J. Gerard-Libois en J. Gotovitch, *L'an 40. La Belgique occupée*, 1971; – A. de Bruyne, 'Robert Poulet en Leopold III', in *De kwade jaren*, I, 1971; – E. de Bens, *De Belgische dagbladers onder Duitse censuur 1940-1944*, 1973; – J. Velaers en H. van Goethem, *Leopold III. De Koning, het Land, de Oorlog*, 1994.

GASTON DURNEZ